

Voluntary Work Portfolio as a Pathway to Integration - hanke

Vapaaehtoistyön portfolio maahanmuuttajille

Käyttöohjeet

Johdanto

Vapaaehtoistyön portfolio on tuotettu vuosina 2013–2015 kolmen partnerin (Helsingin yliopiston koulutus- ja kehittämispalvelut, Suomi; De Frivilliges Hus, Tanska; Immigration and Migration Foundation Our People; Viro) yhteistyönä, ja hanketta on rahoittanut Nordplus Adult. Portfolion pilotoinnin sekä kehittämisprosessin tuloksena se on tällä hetkellä saatavana englanniksi, suomeksi, viroksi, tanskaksi ja venäjäksi. Koko hankkeen lähtökohtana on ollut vapaaehtoistoiminnan merkittävä rooli maahanmuuttajalle: toiminta tarjoaa mahdollisuuden tutustua kulttuuriin, luoda kontakteja valtaväestöön, oppia uusia tietoja ja taitoja sekä osoittaa omaa osaamistaan. Taustalla olevana ajatuksena on myös se, että vapaaehtoistoiminnan toimijoiden tulee olla avoimia ottamaan myös maahanmuuttajia mukaan vapaaehtoistyöhön ja sitä kautta yhdistysten ja yhdistysten väliseen toimintaan.

Eryteisesti portfolio on suunnattu vaikeimmin työllistyville maahanmuuttajaryhmille, kuten luku- ja kirjoitustaidottomille, jotka tarvitsevat tukea myös portfolion täyttämässä. Näin kokonaisuuden läpikäyminen yhdessä ohjaajan kanssa on jo itsessään oppimisprosessi ja toimii itsereflektion ja oman toiminnan dokumentoinnin välineenä. Vapaaehtoistyön kautta usein integroituminen työelämään tai opintoihin helpottuu, kun kielen ja kulttuurin lisäksi omaksuu ja oppii myös työelämätaitoja sekä yhteiskunnassa toimimiseen tarvittavia taitoja. Parhaimmillaan portfolio siis tukee ja kannustaa vapaaehtoistyöhön ja sen myötä myös osallistaa yhteiskuntaan ja elinikäisen oppimisen prosessiin.

Miten voin käyttää portfolioa?

Portfolioon maahanmuuttaja voi itsenäisesti tai yhdessä jonkun kanssa dokumentoida osaamistaan sekä vapaaehtoistoiminnan aikana oppimiaan asioita, hankkimiaan tietoja, taitoja ja kokemuksia. Käyttäjä voi hyödyntää työllistymispyrkimyksissään tai opiskelemaan hakiessaan, koska portfolion avulla työnhakija voi kätevästi osoittaa osaamistaan ja osallistumistaan erilaisiin tehtäviin. Se voi olla merkittävä apu etenkin niille, joilla ei varsinaista työkokemusta tai koulutusta ole. Portfolio toimii myös hyvänä apuvälineenä kokoutumiskoulutuksessa, kun maahanmuuttajaopiskelijalle laaditaan henkilökohtaista kehityssuunnitelmaa ja pohditaan polkua työelämään.

Itsearviointilomaketta suositellaan täytettäväksi maahanmuuttajan kielitaidosta riippuen esimerkiksi opettajan johdolla luokassa tai vapaaehtoistyön ohjaajan kanssa. Myös työharjoittelun arvioinnissa sitä voidaan käyttää runkona ja apuna. Työtehtävien kuvaus ja tarvittavien taitojen erittely (ks. 1. **Vapaaehtoistyö** ja 2. **Muut koulutukset ja kurssit**) voidaan tehdä tarpeen mukaan ennen itsearviointiosiota eli taitokuvauksia tai niiden jälkeen. Ennen varsinaista itsearviointilomaketta tehtynä osat 1 ja 2 voivat ennakoida sitä, mitä työelämässä odotetaan. Toisaalta lomake voi lopussa tehtynä koota hyvin yhteen hyödyllisten taitojen tiivistelmän ja tuoda esiin sen, miten monenlaisia asioita jo osataan.

Vaikka portfolio on suunnattu erityisesti maahanmuuttajille, sitä voi käyttää kokonaisuudessaan tai soveltuvin osin monien muidenkin ryhmien tai yksilöiden itsearvioinnissa (esim. suomen kielen kurssia käyvät opiskelijat, seniorioppijat, hyvin vähän koulutusta tai työkokemusta saaneet jne.); samoin myös keskustelun pohjana ohjaajan tai opettajan kanssa sen mukaan, mikä nähdään hyödylliseksi yksilön kannalta.

Taidot on jaettu aihealueittain väittämiin (esim. *Osaan perustella mielipiteeni ryhmässä.*), joihin voi vastata asteikolla 1–4 (*1 vähäinen, 2 perustasolla, 3 melko hyvin, 4 erittäin hyvin*). Sen jälkeen on annettu laatikko, johon voi kirjata esimerkin kyseisen taidon käyttämisestä.

Jos väittäjä ei jostakin syystä ole oleellinen, voi valita vaihtoehdon *Ei tarpeellinen*. Esimerkiksi jos väittäjä on *Osaan ilmaista asioita kirjallisesti*, eivätkä työtehtävät ole sisältäneet kirjallista, voi tämä vastaus olla kaikkein sopivin.

Kannattaa huomioida se, että numerot eivät tarkoita korkeiden pisteiden keräämistä, vaan yksinkertaisesti merkitsevät asteittaista arviointia aloittelijan taidosta varmempaan osaamiseen. On tärkeää huomata, että ohjaaja tai opettaja voi käyttää portfolioa keskustelemaan opetustuokion tavoin selventämällä sanastoa ja kokonaisuuksia. Siihen voi olla suuri tarvekin, jos kielitaito on vielä heikko.

Kun portfoliotyötä suunniteltiin ja aloitettiin, tuskin tiedettiin, miten ajankohtainen ja hyvä työväline se olisi tilanteessa, jossa nyt olemme: pakolaisten määrä Euroopassa kasvaa merkittävästi. Toiveemme on, että vapaaehtoistyön portfolio on vielä avaamassa monille käyttäjilleen polkua kohti työelämää.